



# NÁRODNÝ PROJEKT ZDRAVÉ KOMUNITY 2B

2020  
2023

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje



[www.minv.sk](http://www.minv.sk)



[www.esf.gov.sk/esf](http://www.esf.gov.sk/esf)



OPERAČNÝ PROGRAM  
ĽUDSKÉ ZDROJE

[www.ludskezdroje.gov.sk](http://www.ludskezdroje.gov.sk)





**Sídlo organizácie:** Limbová 2, 831 01 Bratislava  
**Korešpondenčná adresa:** Kocel'ova 937/9, 821 08 Bratislava

**Riaditeľka organizácie:** Mgr. Tatiana Hrustič  
**Zriadovateľ organizácie:** Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky  
**Forma hospodárenia:** štátna príspevková organizácia s právnou subjektivitou

**Email:** [info@zdraveregiony.eu](mailto:info@zdraveregiony.eu)

**Web:** [zdraveregiony.eu](http://zdraveregiony.eu)

**FB:** [facebook.com/zdraveregiony.eu](https://facebook.com/zdraveregiony.eu)

**Instagram:** [instagram.com/zdraveregiony](https://instagram.com/zdraveregiony)

**YouTube:** [youtube.com/@zdraveregiony](https://youtube.com/@zdraveregiony)

**„Starostlivosť o ohrozené skupiny je kľúčom k zdraviu celej spoločnosti“**

Národný projekt Zdravé komunity 2B sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje







# OBSAH

<b>1</b>	<b>Zdravé regióny ako realizátor národného projektu Zdravé komunity NP ZK 2B</b>	<b>1</b>
<b>2</b>	<b>História projektu Zdravé komunity</b>	<b>3</b>
<b>3</b>	<b>Výskumná štúdia „Úrovne podmienok pre zdravie a zdravotné potreby vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku“</b>	<b>8</b>
<b>4</b>	<b>Národný projekt Zdravé komunity 2B – vízia a výsledky v projektovom období 2020 – 2023</b>	<b>11</b>
<b>5</b>	<b>Výsledky národného projektu Zdravé komunity za obdobie 2017 – 2023 (do 31. 8. 2023)</b>	<b>19</b>
<b>6</b>	<b>Obdobie pandémie COVID-19</b>	<b>27</b>
<b>7</b>	<b>Program – Asistentky podpory zdravia v prostredí nemocníc</b>	<b>37</b>
<b>8</b>	<b>Vzdelávanie ako základ</b>	<b>44</b>
<b>9</b>	<b>Odborná činnosť organizácie a medzinárodná spolupráca</b>	<b>56</b>
<b>10</b>	<b>Hodnotenie národného projektu zdravé komunity 2B</b>	<b>60</b>



# 1 ZDRAVÉ REGIÓNY AKO REALIZÁTOR NÁRODNÉHO PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY 2B

Realizátorom národného projektu Zdravé komunity 2B\* je štátna príspevková organizácia Ministerstva zdravotníctva SR, ktorej poslaním je realizácia a rozvoj dočasných vyrovnávacích opatrení v oblasti zdravia. Tento projekt je realizovaný vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje.

## Organizácia realizuje aktivity, ktoré majú zásadný vplyv na:

- znižovanie rozdielov v zdraví
- výrazné zlepšenie v oblasti prístupu k zdravotným službám a informáciám pre obyvateľov z MRK
- znižovanie bariér v prístupe k zdravotným službám a informáciám (vonkajších aj vnútorných)
- zvýšenie zdravotnej gramotnosti a zodpovednosti jednotlivcov za svoje zdravie

## Aktivity a činnosti zameriavame na sociálne determinanty zdravia, medzi ktoré patrí:

- so zdravím súvisiace správanie
- materiálne podmienky
- psychosociálne faktory
- bariéry v prístupe k zdravotnej starostlivosti
- zdravotná gramotnosť
- štrukturálne obmedzenia – napr. diskriminácia, rasizmus, nízka úroveň vzdelania, súvisiaca legislatíva a iné

**Cieľom aktivít a činností je zlepšenie podmienok pre zdravie v marginalizovaných rómskych komunitách.**



\* V celom dokumente uvádzame skrátenú formu názvu Národný projekt Zdravé komunity 2B ako „NP ZK 2B“





Klientka v rozhovore s riaditeľkou organizácie  
a asistentkou podpory zdravia



## 2 HISTÓRIA PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY

Národný projekt Zdravé komunity má za sebou dlhú históriu, ktorú tvorili od začiatku ľudia z marginalizovaných rómskych komunít spolu s ľuďmi z majority. Tí vytvorili priestor, získavali zdroje a presadzovali unikátne spoločne navrhnuté riešenia situácie súvisiacej so zdravím marginalizovaných rómskych komunít a s možnosťami, do ktorých sú a budú zapojení ľudia z komunít.

**V rokoch 2003 až 2013 bol projekt realizovaný Asociáciou pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC)** a bol financovaný zo súkromných zdrojov.

Prvýkrát sa projekt dostal do kontaktu so štátnym sektorom v roku 2014 a počas nasledujúcich dvoch rokov sa pretvoril do podoby neziskovej organizácie Zdravé komunity, ktorú založilo Ministerstvo zdravotníctva SR a Platforma pre podporu zdravia znevýhodnených skupín.

V roku 2016 sa ukončila jej činnosť a **samostatným štatútom MZ SR bola transformovaná na štátnu príspevkovú organizáciu Zdravé regióny, ktorá realizuje projekt Zdravé komunity ako národný projekt. Takto funguje nepretržite.**



**Mgr. Tatiana Hrustič**  
riaditeľka organizácie Zdravé  
regióny, hlavná expertka aktivity

**V roku 2016 bola organizácia samostatným štatútom nášho zriaďovateľa transformovaná na štátnu príspevkovú organizáciu Zdravé regióny a v tejto forme funguje doposiaľ.**



# HISTÓRIA PROJEKTU

## ZDRAVÉ KOMUNITY 2B





# NADVÄZNOŠŤ NA NÁRODNÝ PROJEKT ZDRAVÉ KOMUNITY 2A A JEHO POKRAČOVANIE

Vďaka prvému národnému projektu Zdravé komunity 2A realizovanom v období 2017 – 2019 sa zabezpečilo, aby sa zamestnanci, ktorí pracovali na projektoch v minulých obdobiach, zamestnali a kontinuálne pokračovali vo svojej práci pre marginalizované rómske komunity ako zamestnanci na trvalý pracovný pomer historicky prvýkrát vo výkone práce vo verejnom záujme.

**Cieľ národného projektu bol definovaný ako zlepšenie situácie v oblasti sociálnych determinantov zdravia, prostredníctvom realizácie a rozvoja zdravotnej mediácie<sup>[1]</sup> v marginalizovaných rómskych komunitách.**

V prvej fáze potvrdil národný projekt svoj potenciál a nielenže sa úspešne presunul z neziskového sektora do verejnej správy pod hlavičkou štátnej príspevkovej organizácie Ministerstva zdravotníctva SR, ale najmä si udržal kontinuitu zamestnávania ľudí z prostredia marginalizovaných rómskych komunít s ukončenou povinnou školskou dochádzkou. Nastavenia národného projektu takto zachovali základné piliere programu, ktorý vznikol na základe potrieb terénu, formoval sa zapojením cieľovej skupiny a prenesením expertíz smerom k marginalizovaným rómskym komunitám.

Za kľúčovú úlohu pri budovaní národného projektu považujeme participáciu cieľovej skupiny na príprave aktivít.

**Viac ako 93 % ľudských zdrojov pracovalo na aktivitách projektu priamo v teréne, v drvivej väčšine išlo o zamestnancov, ktorí pochádzali a žili priamo v prostredí marginalizovaných rómskych komunít.**

[1] Za zdravotnú mediáciu považujeme súbor činností, ktoré organizácia realizuje za účelom zlepšenia podmienok pre zdravie.



Štátna príspevková organizácia **Zdravé regióny sa prostredníctvom národného projektu Zdravé komunity 2A stala lídrom v oblasti realizácie zdravotnej mediácie v prostredí marginalizovaných rómskych komunit.**

Sme organizáciou s jedným z najvyšších počtov zamestnancov s trvalým pracovným pomerom z prostredia MRK.

Asistenti a asistentky osvedy zdravia a koordinátori asistentov/asistentiek osvedy zdravia sa stali pozitívnym vzorom pre ľudí vo svojom okolí.

**Rozsiahla sieť zamestnancov v teréne prispievala na dennej báze k zníženiu nerovností v oblasti zdravia (vo všetkých dimenziách) a neprestajne zvyšovala zdravotnú gramotnosť v marginalizovaných rómskych komunitách a najmä tisíciam klientov a klientok pomáhala prekonávať bariéry v prístupe k zdravotným službám a informáciám.**



**Mgr. et Mgr. Richard Koky, MPH, MHA**

expert pre terén národného projektu Zdravé komunity 2A/Zdravé komunity 2B

**„Náš projekt sa dlhodobo venuje tomu najvzácnejšiemu, čo človek má. Tým najvzácnejším pre nás všetkých je naše zdravie, o ktoré by sme sa mali patrične a so všetkou vážnosťou starať. Práve stav nášho fyzického, ale aj duševného zdravia výrazným spôsobom ovplyvňuje naše myslenie a fungovanie nielen v našich rodinách, ale aj spoločnosti ako takej.“**

**„Totiž, byť zdravým človek nie je samozrejmosť!“**







SALMED s.r.o.

MUDr. Milena DODOKOVÁ

ambulancia všeobecného lekára  
pre deti a dospelých



Asistentka podpory zdravia sprevádza  
matku s dieťaťom na vyšetrenie



# 3

## VÝSKUMNÁ ŠTÚDIA „ÚROVNE PODMIENOK PRE ZDRAVIE A ZDRAVOTNÉ POTREBY VO VYLÚČENÝCH RÓMSKÝCH OSÍDLENIACH NA SLOVENSKU“

Z pohľadu kvalitatívneho a odborného posunu národného projektu Zdravé komunity vnímame ako jeden z najdôležitejších výstupov prvej fázy komplexný výskum zameraný na stanovenie zdravotných potrieb v cieľových marginalizovaných rómskych komunitách. Výskum mal za cieľ zabezpečiť okamžite využiteľné informácie predovšetkým v rámci národného projektu Zdravé komunity 2A. Výskumom získané údaje sú však vďaka svojej bezprecedentnej miere detailu a reprezentatívnosti využiteľné na skúmanie celkom nových hlbších všeobecných súvislostí v oblasti zdravia.

Pre ciele a aktivity národného projektu sú informácie z uvedeného výskumu mimoriadne cenné, pretože na ich základe vieme zvýšiť adresnosť a efektivitu nastavených činností v konkrétnych lokalitách, ako aj zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb. Tieto informácie môžu tiež slúžiť ako nástroj merania úspešnosti realizovaných aktivít.



**Mgr. Andrej Belák, PhD.**

hlavný manažér rozvoja  
podmienok pre zdravie

**„Hlavným účelom stanovenia zdravotných potrieb, z ktorého sa vďaka výsledkom zo vstupného merania úrovni podmienok vychádzalo, bolo určiť, čo všetko pre vylepšenie zdravia potrebujú jednotlivé komunity z vylúčených rómskych osídlení zahrnutých do projektu NP ZK.“**

<sup>[1]</sup> (Belák A./UPJŠ, str. 9, 2020)



Výstupom z výskumu je publikácia pod názvom

**„Úrovně podmienok pre zdravie a zdravotné potreby vo vylúčených rómskych osídleniach na Slovensku.“**

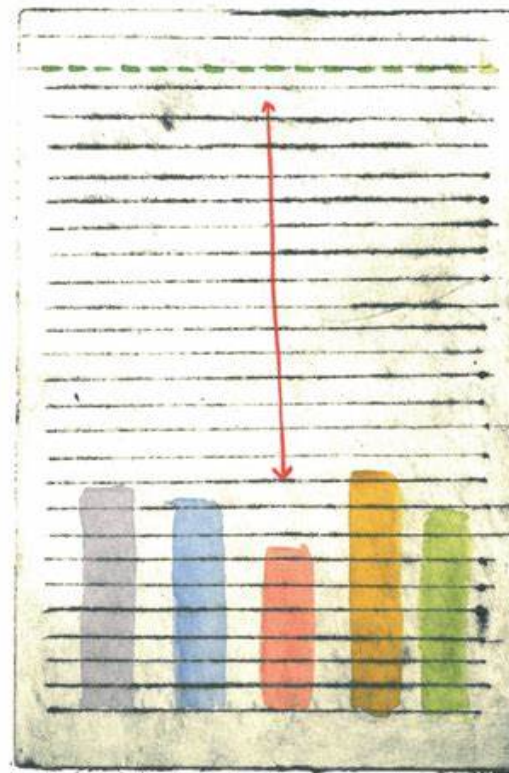
**Unikátnosť výskumu spočíva najmä:**

- v spôsobe realizácie výskumu
- v počtoch oslovených respondentov
- v anketároch (ľudia priamo z marginalizovaných rómskych komunít)

Výskum sa v marginalizovaných rómskych komunitách v takomto rozsahu nielen na SR, ale ani v európskom meradle ešte nerealizoval.

Úrovně podmienok  
pre zdravie a zdravotné  
potreby vo vylúčených  
rómskych osídleniach  
na Slovensku

Záverečná správa  
zo vstupného  
merania hodnotenia  
a systematického  
stanovenia potrieb  
cieľových lokalít  
Národného projektu  
Zdravé komunity 2A



Andrej Belák



Výsledky výskumu vyplývajú z takmer **14 000 rozhovorov s respondentami** vo viac ako **450 vylúčených rómskych osídleniach**.

Výsledky predstavujú **klúčový pilier pre kvalitatívny rozvoj národného projektu Zdravé komunity a v jeho pokračovaní v ďalšom projektovom období**.

„Samotný národný projekt a jeho dopady vnímam ako ostrovček pozitívnej deviácie a nádeje, že na Slovensku je možné presvedčiť štát, aby sa o svoju moc riešiť veľké problémy úspešne podelil priamo s ľuďmi, ktorých stáročia utláča.“

Mgr. Andrej Belák, PhD., vedecký pracovník Ústavu etnológie a sociálnej antropológie SAV

## ZA KAŽDÚ CIEĽOVÚ LOKALITU Z NÁRODNÉHO PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY MÁME

**300+**

### číselných údajov o úrovni podmienok v lokalite

Každý údaj popisuje, do akej miery je v danej lokalite prítomné niečo, čo veľmi škodí zdraviu alebo zdravie ochraňuje.

**80+**

### ďalších doplňujúcich údajov

Údaje o obyvateľstve, obci, pokrytí národného projektu Zdravé komunity a pod.



# 4 NÁRODNÝ PROJEKT ZDRAVÉ KOMUNITY 2B – VÍZIA A VÝSLEDKY V PROJEKTOVOM OBDOBÍ 2020 – 2023

Hlavným cieľom národného projektu je zlepšenie situácie obyvateľov marginalizovaných rómskych komún (MRK) v oblasti sociálnych determinantov zdravia. Hlavná aktivita projektu je realizácia a rozvoj zdravotnej mediácie v marginalizovaných rómskych komunitách.

## Rozsah pôsobnosti národného projektu Zdravé komunity 2B



kraje Slovenska

6



počet lokalít

264



počet APZ

285



počet APZN

14



počet oblastných skupín

25



zmluvné nemocnice a národné ústavy

11



MIAZPN

1



spolupracujúci poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

803



## Nadväznosť na národný projekt Zdravé komunity 2A a jeho pokračovanie

Prvý národný projekt Zdravé komunity 2A realizovaný v období rokov 2017 – 2019 zabezpečil, aby sa dlhodobo spolupracujúci dobrovoľníci zamestnali a kontinuálne pokračovali vo svojej práci pre marginalizované rómske komunity ako zamestnanci na trvalý pracovný pomer vo výkone práce vo verejnom záujme.

**Cieľ národného projektu bol definovaný ako zlepšenie situácie v oblasti sociálnych determinantov zdravia prostredníctvom realizácie a rozvoja zdravotnej mediácie<sup>[1]</sup> v marginalizovaných rómskych komunitách.**

### Rozsah pôsobnosti národného projektu Zdravé komunity 2A



kraje Slovenska

7



počet lokalít

247



počet APZ

258



počet APZN

8



počet oblastných skupín

24



zmluvné nemocnice a národné ústavy

5



MIAZPN

1

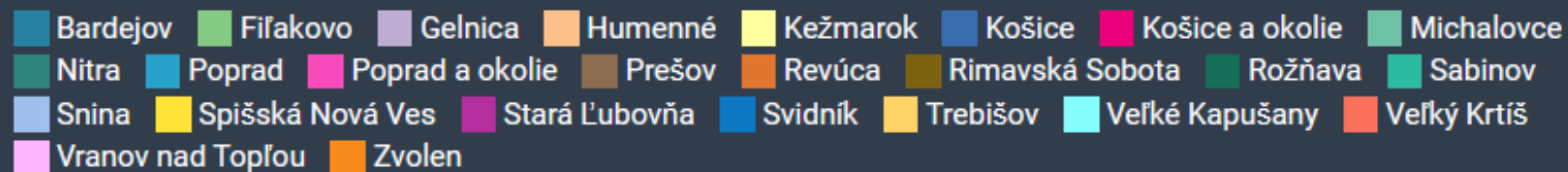
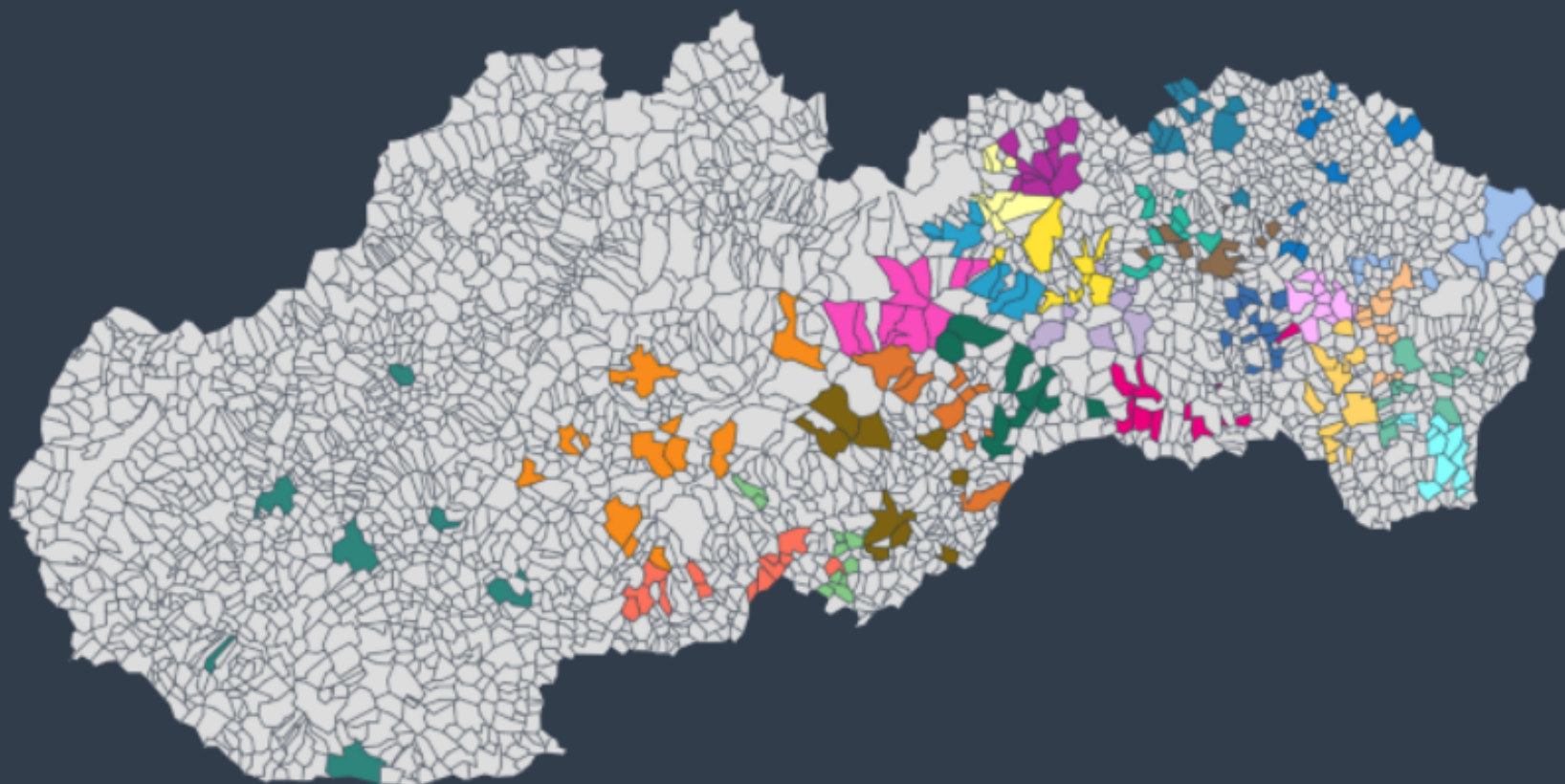


spolupracujúci poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

1 300



# Územná pôsobnosť NP ZK 2B - Oblastné skupiny asistentov podpory zdravia





# Kto je asistent/asistentka podpory zdravia? Aká je jeho/jej náplň práce?



## Podieľa sa na prevencii a pozýva na:

- preventívne prehliadky
- povinné očkovanie
- do materskej poradne



## Spolupracuje s:

- pomáhajúcimi profesiami TSP, OMAMA, MOPS, OZ
- samosprávami
- RÚVZ
- komunitnými a záujmovými centrami
- Operačným strediskom ZZS SR
- RZP
- materskými, základnými a strednými školami



## Spolupracuje s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti:

- komunikuje s lekármi, pediatrami, špecialistami a nemocnicami
- pomáha pri doliečovaní a po hospitalizácií



## Organizuje charitatívne aktivity, brigády, zbierky a iné:



## Priamo pomáha ľuďom v MRK:

- realizuje telemedicínu a vykonáva činnosti v spolupráci s RÚVZ
- meria krvný tlak
- poskytuje prvú pomoc - ošetrovanie drobných poranení
- sprevádza na vyšetrenie
- dohliada nad dodržiavaním liečebných postupov
- pomáha s vybavením kompenzačných pomôcok pre ZŤP



## Asistent/ka podpory zdravia (APZ)

- kľúčová pracovná pozícia v teréne
- žije v lokalite
- ovláda rómsky jazyk a jazyk svojej komunity
- má ukončenú povinnú školskú dochádzku

Vďaka APZ dosahujeme náš cieľ v zlepšení dostupnosti zdravotnej starostlivosti v MRK



Koordinátor riadi svoju oblasťnú skupinu APZ

Na ústredí sú ich podporou expert pre terén, kolegovia z metodického odboru a odboru pre vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov.



# Kto je asistentka podpory zdravia v nemocniciach?

## Aká je jej náplň práce?



Pomáha matkám v zlepšení zručností potrebných pri starostlivosti o novorodenca



Pomáha v komunikácii medzi pacientkou a personálom  
(odstránenie jazykovej bariéry)



Asistuje pri pôrode žien z marginalizovaných rómskych komunít



Vysvetľuje význam a techniky dojčenia

## Asistentka podpory zdravia v nemocniciach (APZN)

- ovláda rómsky jazyk alebo menšinový jazyk
- má ukončené stredoškolské vzdelanie

Vďaka APZN dosahujeme náš cieľ v zlepšení dostupnosti zdravotnej starostlivosti v MRK



Manažér/-ka riadi APZN

Na ústredí sú ich podporou kolegovia z metodického odboru a odboru pre vzdelávanie a rozvoj ľudských zdrojov





Asistentka podpory zdravia vykonáva osvetovú aktivitu na tému Starostlivosť o dieťa



## STAVIAME NA SKÚSENOSTIACH Z 1. PROJEKTOVÉHO OBDOBIA NÁRODNÉHO PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY 2A

- **Zvýšila sa kvalita a efekt poskytovaných služieb** prostredníctvom adresného nastavenia terénnych aktivít v cieľových marginalizovaných rómskych komunitách.
- Celkovo sa zvýšila kvalita a efekt poskytovaných nízkoprahových služieb pre jednotlivca, rodinu a skupiny osôb.
- Kládie sa **vyšší dôraz na primárnu prevenciu a zlepšovanie podmienok pre zdravie**.
- Zmenil sa názov pracovnej pozície „asistent/asistentka osvetu zdravia“ na „asistent/asistentka podpory zdravia“.
- Zvýšil sa počet asistentov/asistentiek podpory zdravia vo výnimočne veľkých a komplikovaných lokalitách.
- Rozšíril sa zoznam oprávnených území v našej pôsobnosti.
- Vytvorila sa **nová intervenčná úroveň zameraná na viac sociálnych determinantov zdravia**. Pilotujeme ju vo veľkých lokalitách a lokalitách s kumulovanými problémami.
- **Vytvoril sa vzdelávací program pre asistentov/asistentky podpory zdravia**, ktorý zohľadňuje odporúčania a potrebu orientovania sa na primárnu prevenciu pre cieľovú skupinu a zlepšenie podmienok pre zdravie v marginalizovaných rómskych komunitách.
- Zvýšil sa počet asistentiek podpory zdravia v nemocniciach.
- Nastavila sa **spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami pri odstraňovaní diskriminácie** vo vzťahu k pacientom z marginalizovaných rómskych komunít.
- Nastavili sa pravidlá koordinovanejšej spolupráce národného projektu Zdravé komunity s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva.
- **Implementoval a rozširoval sa rozvoj metodík zdravotnej mediácie** v marginalizovaných rómskych komunitách.





Asistentka podpory zdravia vykonáva osvetovú aktivitu na tému starostlivosti o dieťa



# 5

## VÝSLEDKY NÁRODNÉHO PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY ZA OBDOBIE 2017 – 2023 (DO 31. 8. 2023)

Počas trvania oboch fáz národných projektov Zdravé komunity **asistenti/asistentky podpory zdravia realizovali**



**2 635 000**

osvetových aktivít



**1 984 000**

terénnych aktivít

**Priemerný počet aktivít**  
na 1 asistenta/asistentku podpory zdravia  
**v priebehu 1 pracovného dňa**



**9**

osvetových aktivít  
1 APZ / 1 deň



**7**

terénnych aktivít  
1 APZ / 1 deň

**Kumulatívny počet recipientov zaužívaných osvetových aktivít** asistentov/asistentiek podpory zdravia bol v národnom projekte Zdravé komunity 2B viac ako



**1 000 000**

jednotlivci, rodiny, žiaci a návštevníci osvetových podujatí v komunitných centrách



Aktivity a osvetu sa líšia objemom času, ktorý asistent/asistentka podpory zdravia strávi s daným klientom alebo celou rodinou. Zahŕňa sprievod k lekárovi, či realizovanie časovo náročných aktivít, ako sú napríklad skupinové podujatia.

Len v roku 2023 bol kumulatívny počet osôb, ktoré využili niektorú osvetu vyše 360 000.



## Pri monitorovaní aktivít zdravotnej mediácie na komunitnej úrovni sledujeme 5 základných skupín aktivít



### Podpora preventívnych zdravotných programov

- aktivity zamerané na povinné očkovanie
- preventívne prehliadky
- materská poradňa
- počas priebehu pandémie ochorenia COVID-19 aj na očkovanie proti tomuto ochoreniu



### Spolupráca s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti

- telefonická a osobná komunikácia so všeobecnými lekármi pre dospelých, pediatrami, odbornými lekármi – špecialistami a nemocnicami



### Iná spolupráca

- terénne aktivity, ktoré sa týkajú spolupráce s inými pomáhajúcimi profesiami, či inštitúciami (miestna samospráva, regionálne úrady verejného zdravotníctva, rýchlá zdravotná pomoc, komunitné centrá, OS ZZS SR, terénna sociálna práca a iné)



### Priama asistencia klientom

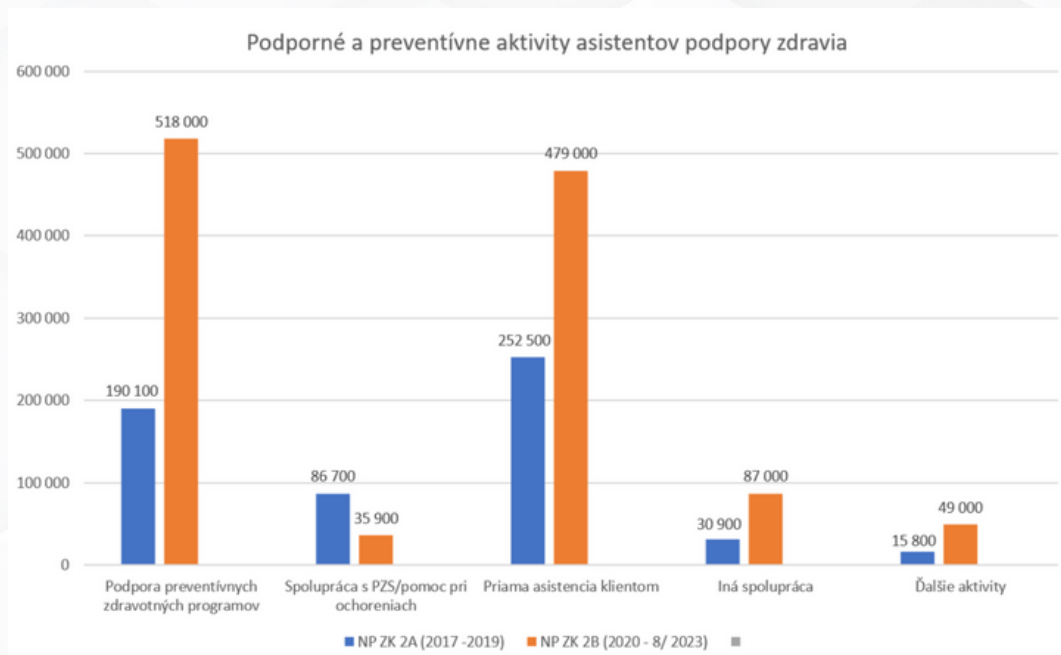
- meranie krvného tlaku
- prvá pomoc – ošetrovanie drobných poranení
- sprevádzanie na vyšetrenie
- oblasť zdravotného poistenia
- kompenzačné pomôcky pre ZŤP
- lieky
- telemedicína a činnosti realizované v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva



### Ďalšie činnosti

- charitatívne aktivity
- brigády
- zbierky a iné





Aktivity asistentov podpory zdravia v národnom projekte Zdravé komunity 2A/2B – počet aktivít

V roku 2022 sme upravili, pozmenili systém zaznamenávania aktivít tak, aby viac reflektoval činnosti smerom ku klientovi a spoluprácu s lekármi, a to ako pri prevencii, tak aj pri pomoci pri ochoreniach. Tieto informácie sa v rámci národného projektu zbierajú priamo od siete všetkých asistentov/asistentiek podpory zdravia na dennej báze.

Počas trvania národného projektu Zdravé komunity 2B sa v jednotlivých kategóriách, v ktorých došlo k nárastu vykazovaných činností, asistenti/asistentky podpory zdravia venovali v rámci prevencie najmä materskej a tehotenskej poradni, preventívnym prehliadkam dospelých a povinnému očkovaniu detí, a to ako smerom ku klientovi, tak aj v rámci spolupráce s poskytovateľmi.

**Pri ochoreniach to bola najmä pomoc deťom do 1 roka, spolupráca s gynekológmi a inými odbornými lekármi, ako aj spolupráca s lôžkovými časťami nemocnice, či vykonávanie činností na podnet regionálneho úradu verejného zdravotníctva.**

Asistenti podpory zdravia **najčastejšie spolupracovali s terénnymi sociálnymi pracovníkmi, s obecným úradom, komunitnými centrami, školami**, ale aj s miestnymi občianskymi poriadkovými službami, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny či Sociálnou poisťovňou.

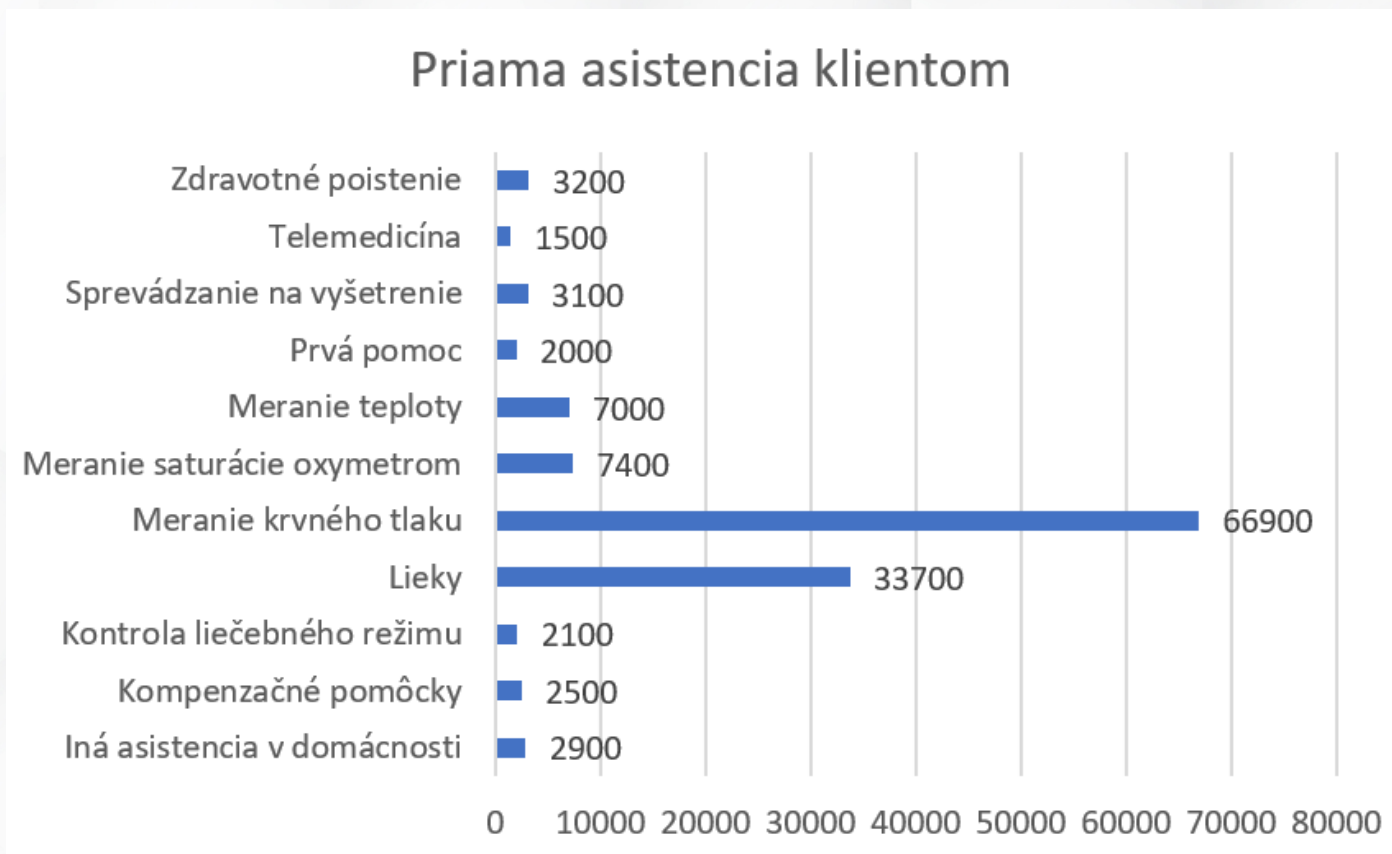




## Priama asistencia klientom

Asistenti a asistentky podpory zdravia nie sú zdravotnícki pracovníci, a teda nemôžu vykonávať aktivity, ktoré spadajú do klinickej oblasti (akékoľvek invazívne zásahy, stanovenie diagnózy, predpísanie liekov).

Priama asistencia klientovi je limitovaná nastavením tejto služby. Pre ilustráciu ich kvantity v roku 2023 nižšie uvádzame činnosti, ktorým sa asistenti/asistentky podpory zdravia môžu venovať (do 31. 8. 2023).



Priama asistencia klientom do 31. 8. 2023 v národnom projekte Zdravé komunity 2B – počet aktivít

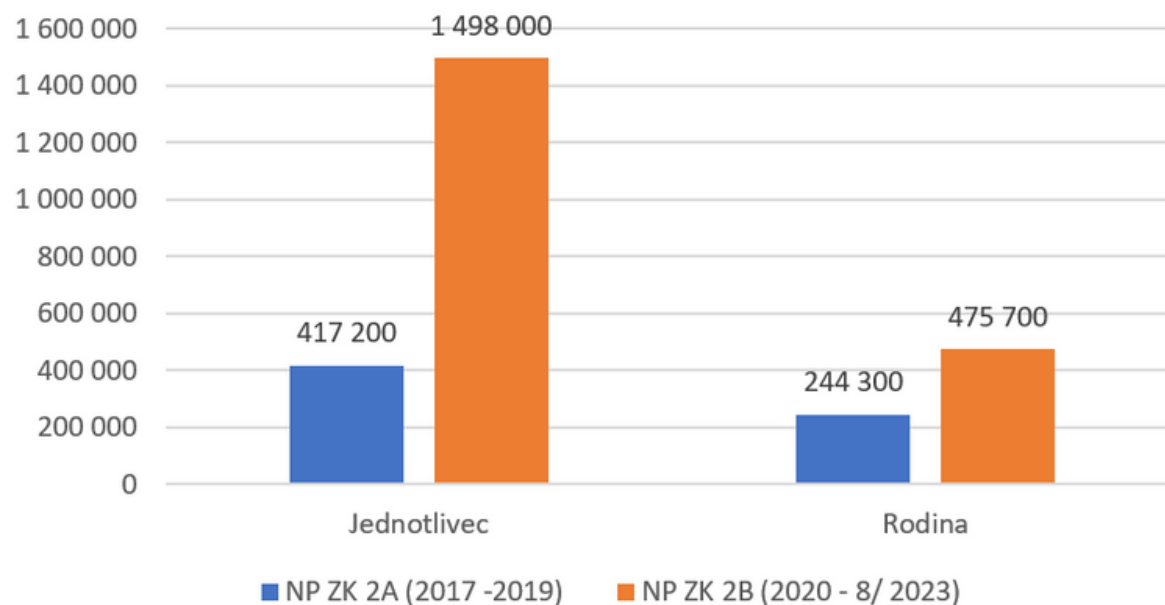




## Osvetové aktivity

Osvetové aktivity realizujú asistenti a asistentky podpory zdravia na dennej báze na základe sledovania potrieb v teréne, výskytu ochorení alebo nesprávnych návykov v rámci životosprávy. Spolu realizujeme 40 tém zdravotnej osvetu, pričom ich rozdeľujeme do 3 kategórií a to na osvetové aktivity s jednotlivcami, s rodinami a na skupinové osvetové aktivity. Skupinové osvetové aktivity sú náročnejšie na uskutočnenie, nakoľko si vyžadujú väčšiu prípravu, použitie osvetových pomôcok, ako aj vhodnú prezentáciu pre danú skupinu. Častokrát si vyžadujú aj zapojenie viacerých partnerov v danej komunite, viacerých asistentov/asistentky podpory zdravia a koordinátorov/koordinátorky.

### Osvetové aktivity s jednotlivcami a rodinami



### Najčastejšie vykonávané osvetové aktivity sú:

1. Poučenie o užívaní lieku
2. Osobná hygiena
3. Povinné očkovanie detí
4. Dôležitosť dodržiavania pitného režimu
5. Osveta o vysokom alebo nízkom krvnom tlaku
6. Dôležitosť preventívnych prehliadok
7. Hygiena domáceho prostredia
8. Komunálna hygiena
9. Osveta pre budúce mamičky
10. Dôležitosť dodržiavania správnej životosprávy
11. Pedikulóza
12. Nikotinizmus
13. Dentálna hygiena
14. Alkoholizmus

Realizácia každodenných osvetových aktivít s jednotlivcami a rodinami v národnom projekte Zdravé komunity 2A/2B – počet osviet



## Pri osvetách s jednotlivcom boli do 31. 8. 2023 najčastejšie realizované



poučenie  
o užívanie lieku



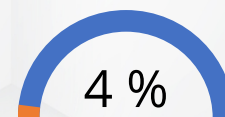
osveta o vysokom  
alebo nízkom  
krvnom tlaku



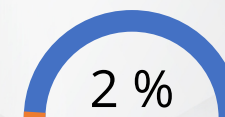
osveta o povinnom  
očkovaní detí



pedikulóza

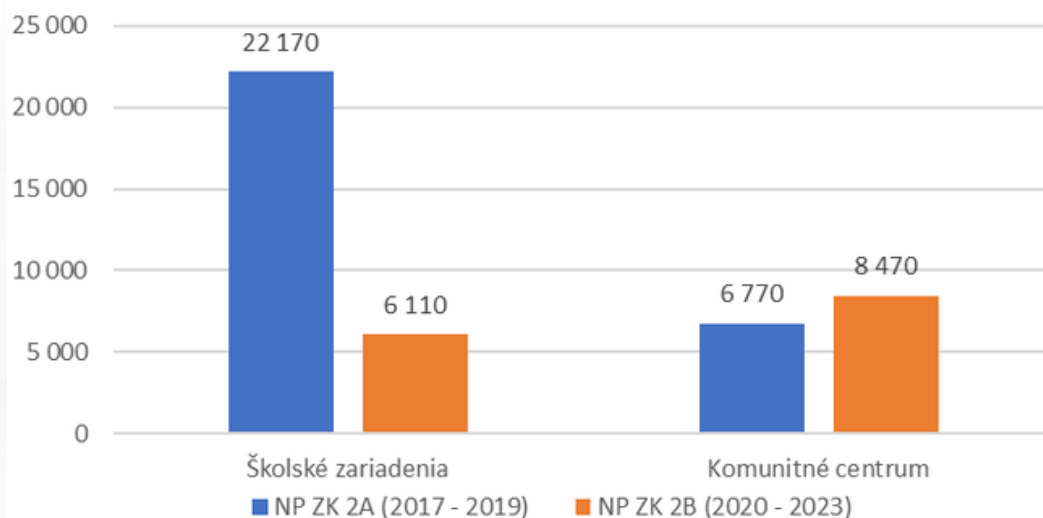


hygiena domáceho  
prostredia



dodržiavanie  
liečebného režimu

### Skupinové osvetové podujatia



Pri podujatiach v škole sme počas trvania národného projektu Zdravé komunity 2B zaznamenali významný pokles spôsobený práve pandémiou ochorenia COVID-19.

Aj po návrate žiakov do škôl boli hromadné podujatia v priestoroch školy či materskej školy dlho obmedzené, alebo sa nekonali vôbec.

Realizácia osvetových aktivít v národnom projekte Zdravé komunity 2A/2B skupinami – počet podujatí





OPERAČNÝ PROGRAM  
ĽUDSKÉ ZDROJE

Zdravotná  
Regulácia

Asistentka podpory zdravia vykonáva preventívne meranie krvného tlaku klientke



# Počas trvania NP ZK 2B sme vykonali



**23 700**

**SKUPINOVÝCH  
OSVETOVÝCH  
AKTIVÍT**

prevažne v školských  
zariadeniach alebo  
v komunitných centrách



**9 000**

**ŽIAKOV**

sa zúčastnilo  
za rok 2023



**8 000**

**ÚČASTNÍKOV**

v komunitných  
centrách za rok 2023

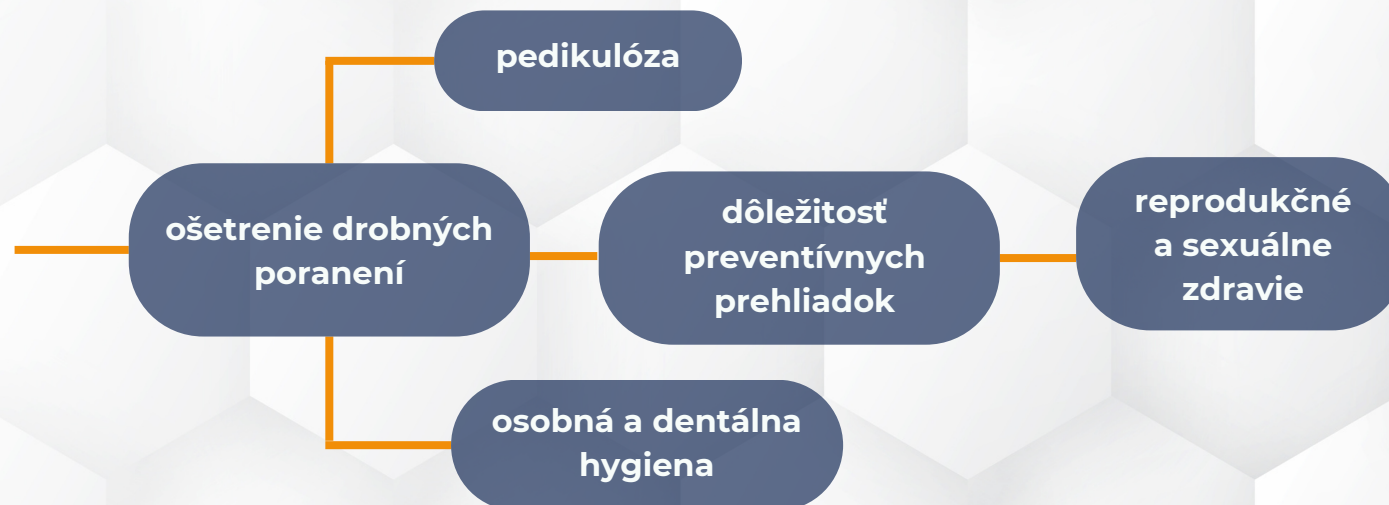


**80**

**OBCÍ**

osvetové podujatia  
v školských zariadeniach  
v roku 2023

**NAJČASTEJŠIE TÉMY  
OSVETOVÝCH AKTIVÍT  
PRE SKUPINY OSÔB**





# 6 OBDOBIE PANDÉMIE COVID-19

Počas trvania pandémie ochorenia COVID-19 sa k bežne realizovaným činnostiam pridali aj činnosti zamerané na podporu preventívnych opatrení a podporu zraniteľných skupín obyvateľstva.



Karanténne mestečko v Žehre – tím špecialistov a odborníkov, ktorí prišli podporiť a pomôcť jeho obyvateľom



Testovací tím, Nálepko – testovanie obyvateľov na ochorenie COVID-19

**Zber a evidencia aktivít asistentov podpory zdravia v teréne nám pomáha dosahovať ciele zdravotnej mediácie.**



## AKTIVITY A OSVETOVÉ ČINNOSTI ZAMERANÉ NA OCHORENIE COVID-19

Počas trvania pandémie ochorenia COVID-19 sme aktivity spočiatku zaznamenávali v rámci osvetových činností vzťahujúcich sa na infekčné ochorenia. Postupne sa činnosti špecifikovali, a tak bolo možné ich od júla 2021 do decembra 2022 kvantifikovať podľa konkrétnych činností.

**300 000**  
ľudí

**Počet ľudí, ktorým  
asistenti podpory zdravia  
v tomto období realizovali  
osvetu**

**500 000**  
počet osviet  
nad rámec

**Celkový počet osviet  
a informácií súvisiacich  
s ochorením COVID-19  
od 7/2021 do 5/2022**

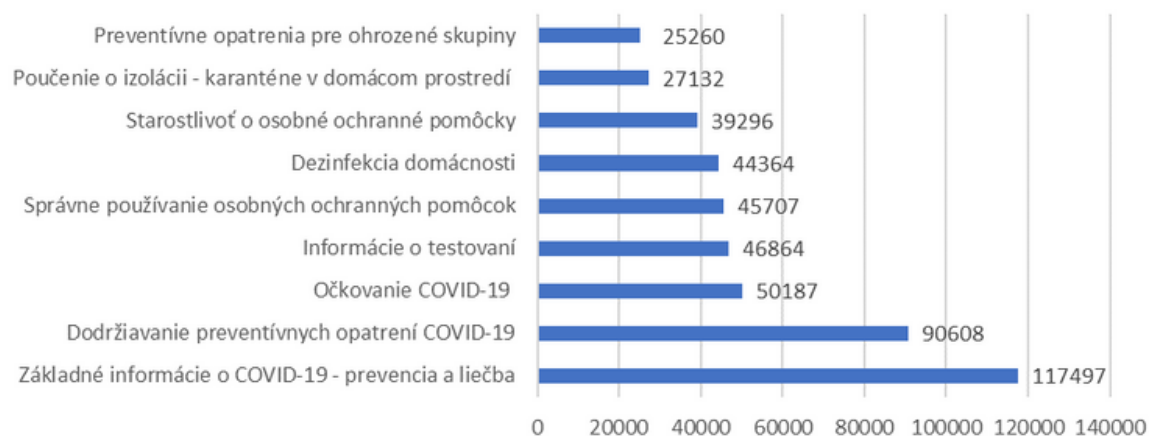
**220 000**  
terénne  
aktivity

**Celkový počet terénnych  
aktivít súvisiacich  
s ochorením COVID-19  
od 7/2021 do 5/2022**

**COVID-19**



## COVID-19 - osvetu realizované asistentmi podpory zdravia

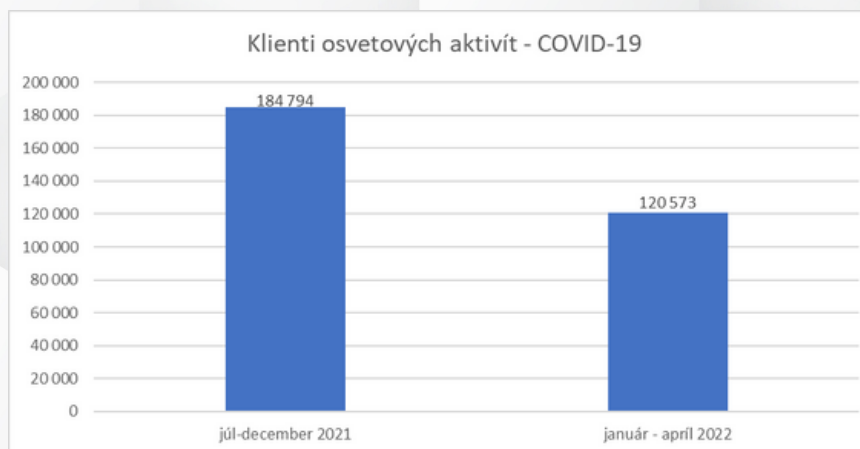


V osvetovej činnosti zameranej na ochorenie COVID-19 sme zaznamenali najväčší počet osviet na tému informácií o tomto ochorení v zmysle prevencie a liečby, pričom ďalšími častými činnosťami boli dodržiavanie karantény a izolácie, dodržiavanie preventívnych opatrení, spojené aj s podávaním informácií o očkovaní alebo možnostiach testovania.

Osvety v súvislosti s ochorením COVID-19 v období 7/2021 – 05/2022 – počet osviet

Vďaka našim zamestnancom v teréne bolo do domácností ohrozených chudobou **distribuovaných** takmer **5 300 balíčkov** určených na dezinfekciu domácností.

Tieto balíčky boli distribuované v období **od novembra 2021 do marca 2022**. Okrem tejto pomoci sa naši asistenti a asistentky podpory zdravia sústredili na vykonávanie potrebných intervencií za účelom prevencie šírenia vírusu SARS-CoV-2, ako aj dodržiavanie karantény a liečby. Dbali najmä na sledovanie zdravotného stavu najzraniteľnejších obyvateľov – seniorov, tehotných žien a najmenších detí, či ľudí s pridruženými ochoreniami.



Osvety zamerané na prevenciu a zvládanie ochorenia COVID-19 – kumulatívny počet klientov



# COVID-19



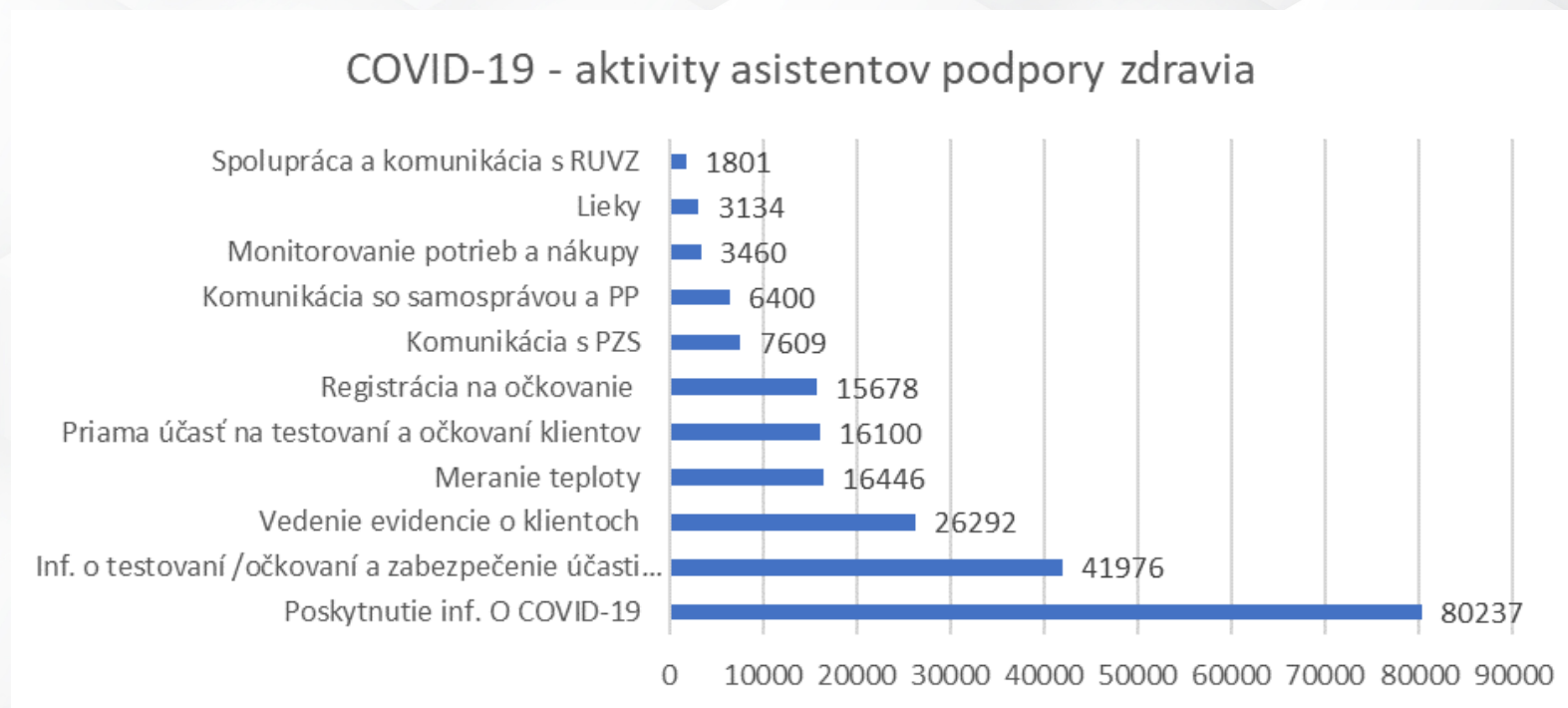
Organizačný tím počas testovania obyvateľov lokality Bôrka na ochorenie COVID-19



Počas roku 2021 sa v súvislosti s ochorením COVID-19 najviac aktivít asistentov podpory zdravia týkalo pandemických opatrení a obmedzení.

**Druhou najčastejšou aktivitou bolo poskytovanie informácií o testovaní alebo očkovaní, ktoré sa vo veľkej miere organizovali priamo v lokalitách.**

Okrem vykonávania týchto intervencií sa naši asistenti a asistentky podpory zdravia venovali monitorovaniu svojich lokalít, pričom **3-krát do týždňa poskytovali informácie ohľadom vývoja pandémie ochorenia COVID-19 v týchto lokalitách.**

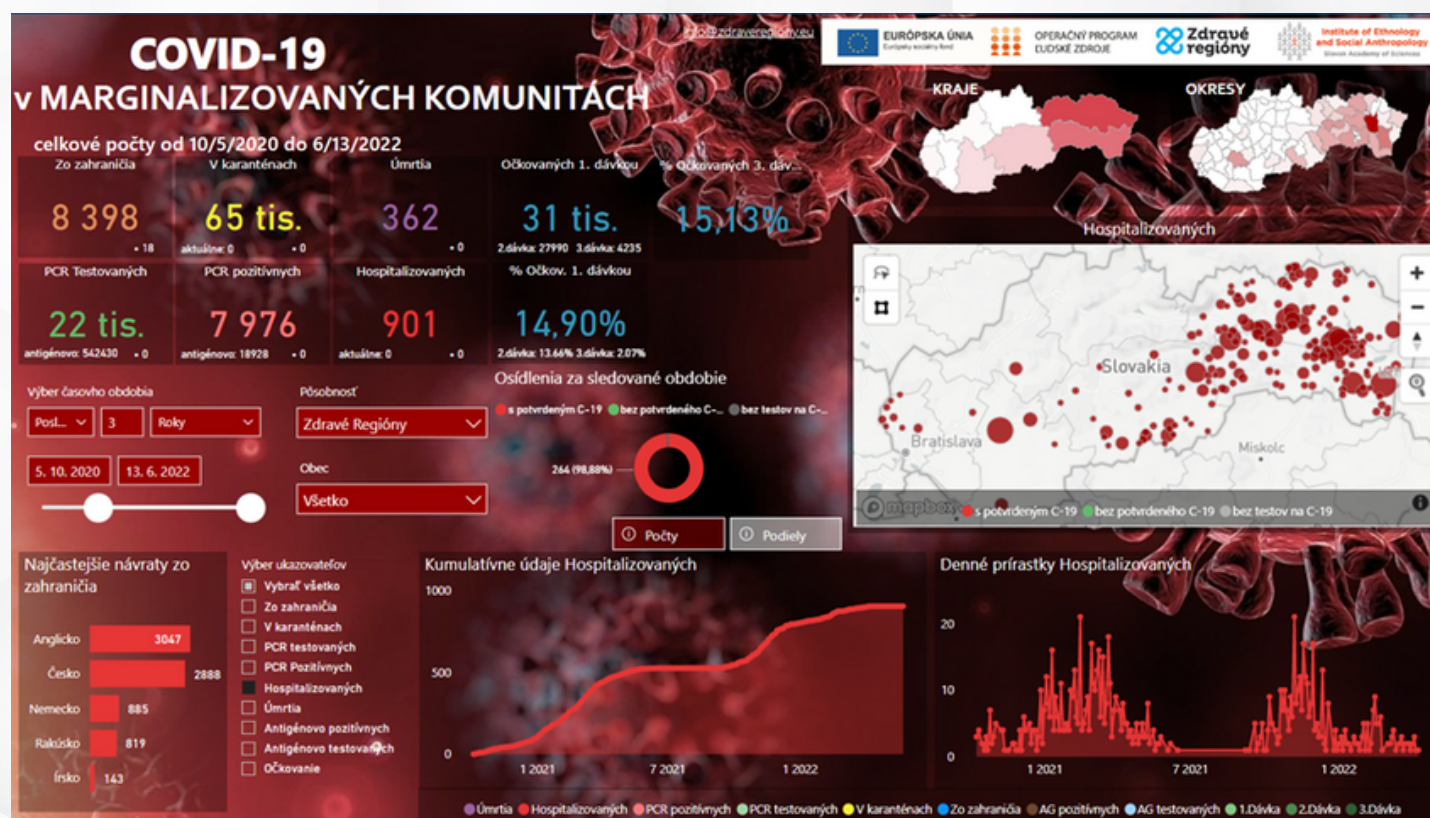


Aktivity v súvislosti s ochorením COVID-19 v období 7/2021 – 5/2022 – počet aktivít



# Monitoring ochorenia COVID-19 v lokalitách s marginalizovanými rómskymi komunitami

Vyššie zmienené informácie z terénu sa za pomoci koordinátorov a koordinátoriek zbierali a následne vyhodnocovali prostredníctvom interaktívneho reportu v agregovanej podobe. Vďaka tomuto systematickému zberu sme ako organizácia boli schopní sledovať vývoj pandémie na úrovni lokality a dokázali sme spolupracovať na klinických aj preventívnych opatreniach.



Ukážka interaktívneho reportu z monitoringu ochorenia COVID-19





Spolupráca s Inštitútom zdravotných analýz pri plnení úloh Akčného plánu v oblasti Zdravia; Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 – M. Mišík, T. Hrustič, A. Belák, T. Grauzelová



Asistenti podpory zdravia sa očkujú proti ochoreniu COVID-19, Univerzitná nemocnica L. Pasteura, Košice



# SPOLUPRÁCA, MONITOROVANIE A AKTIVITY POČAS PANDÉMIE OCHORENIA COVID-19



## 1. I. vlna pandémie ochorenia COVID-19 – Pomoc a podpora pri testovaní obyvateľov MRK

V rámci operácie Karusel I. naša **organizácia Zdravé regióny spolupracovala na testovaní v 162 lokalitách** so samosprávami, Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a vojenskými špecialistami civilnej spolupráce.

Testovaniu predchádzala príprava, ktorej **výsledkom bolo identifikovanie najrizikovejších lokalít** podľa počtu klientov a s tzv. „cestovateľskou anamnézou“.



## 2. Kontrola pandémie SARS-CoV-2 v MRK

Analytická jednotka našej organizácie priebežne **vyhodnocovala** prostredníctvom monitorovacieho systému **dáta** (možné ohniská pandémie, vývoj ochorenia v lokalite, mieru zaočkovanosti, lokálne karantény a pod.) zbierané priamo z lokalít v pôsobnosti národného projektu od koordinátorov asistentov podpory zdravia.

Získané informácie boli pravidelne poskytované ostatným oddeleniam, ktoré na ich základe **zasielali do lokalít nielen materiálnu ale aj podporu klinických profesionálov** (najmä Intervenčný tím MZ SR)



## 3. Spolupráca s Intervenčným tímom MZ SR

Na všetkých úrovniach boli realizované terénne aktivity v súvislosti s riešením krízových situácií vzniknutých kvôli pandémie ochorenia COVID-19.

Cieľom bolo získať **detailný prehľad o stave a rozsahu výskytu ochorenia**, eliminovať dopady, priniesť jasné informácie pre nastavenie efektívnych opatrení a **eliminovať karanténizácie celých lokalít prostredníctvom klinického skríningu**, osviet, trasovaním kontaktov a mapovaním prekážok v dodržiavaní izolácií.





#### **4. II. vlna pandémie ochorenia COVID-19**

Organizácia sa aktívne podieľala na testovaniach proti ochoreniu v lokalitách, aktívne oslovovala aj obce s možnosťou pomoci pri testovaniach.



#### **5. Vakcinácia proti COVID-19**

V spolupráci s Intervenčným tímom Ministerstva zdravotníctva a s realizátorom Merea, a. s. sme vytvorili tzv. „nízkoprahové očkovanie“ pre klientov, ktorí trpia akoukoľvek bariérou v prístupe k očkovaniu proti ochoreniu COVID-19. Prostredníctvom tohto konceptu bolo zaočkovaných viac ako 15 000 klientov v 72 lokalitách.

Celkovo sme v tomto zložení uskutočnili 216 výjazdov od 6/2021 až do 3/2022. „Rekordérmí“ boli obce, kam sme sa s tímom vybrali až na 10 výjazdov.





Asistenti podpory zdravia v ochranných oblekoch – oblastná skupina Gelnica, príprava na testovanie, Žehra



# 7 PROGRAM – ASISTENTKY PODPORY ZDRAVIA V PROSTREDÍ NEMOCNÍC

**Zdravé regióny**  
rok 2018

→ uzatvorili sme zmluvnú spoluprácu →



6

súkromných a štátnych nemocníc  
na východnom Slovensku

→ spustili sme pilotný program s cieľom zamestnať →



8

asistentiek podpory zdravia  
na gynekologickom, pôrodníckom a pediatrickom oddelení jednotlivých nemocníc.

**Zdravé regióny**  
súčasnosť

→ spolupracujeme →



11

nemocničných zariadení/národných ústavov

→ kde pôsobí →



14

asistentiek podpory zdravia  
na gynekologickom, pôrodníckom a pediatrickom oddelení jednotlivých nemocníc.

## NAŠE SKRATKY

APZN = asistentky podpory zdravia v prostredí nemocníc





IZBA  
NOVORODENCOV

Leukogram	Kožníky
Leukopcy	
Skúmaný	Prázdny
	Prázdny
Čierky - VI	Skúmaný
Prázdny	
Glukomer	Prázdny

Asistentka podpory zdravia v prostredí nemocníc,  
Katarína Štefeková, VNŠP Lučenec





## VÝSLEDKY PROGRAMU PÔSOBENIA APZN



**Zlepšila sa komunikácia s personálom nemocnice.**



**Pacientky dostali zrozumiteľne vysvetlené prevádzkové požiadavky nemocnice/príslušného oddelenia.**



**Zvýšil sa záujem o vlastné zdravie, podporila sa zdravotná gramotnosť.**



**Asistentky podpory zdravia asistujú pri pôrode žien z marginalizovaných rómskych komunít.**



**Zvýšil sa podiel žien, ktoré začali dojčiť vďaka poskytovaniu laktačného poradenstva.**



**Znížili sa predčasné opustenia oddelení/nemocníc ženami z marginalizovaných rómskych komunít.**



**Matky získali viac rodičovských zručností potrebných pre starostlivosť o novorodenca.**



# AKTUÁLNE SPOLUPRACUJÚCE NEMOCNICE/NÁRODNÉ ÚSTAVY A POČET ASISTENTIEK PODPORY ZDRAVIA V NEMOCNICI



## Nemocnice/Národné ústavy s počtom APZN 1

- Univerzitná nemocnica Louisa Pasteura, Košice
- Detská fakultná nemocnica, Košice
- Nemocnica s poliklinikou n. o., Kráľovský Chlmec
- Nemocnica Poprad, a. s.
- Národný ústav detskej tuberkulózy a respiračných chorôb, n. o., Dolný Smokovec – na ½ úväzku
- Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie, Vyšné Hágy – na ½ úväzku
- Všeobecná nemocnica s poliklinikou, Lučenec, n. o.
- Nemocnica s poliklinikou sv. Jakuba, n. o., Bardejov



## Nemocnice/Národné ústavy s počtom APZN 2

- Nemocnica s poliklinikou Michalovce, a. s.
- Nemocnica s poliklinikou Trebišov, a. s.



## Nemocnice/Národné ústavy s počtom APZN 3

- Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana, Prešov

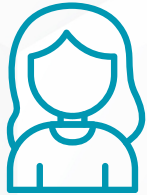




Asistentka podpory zdravia v prostredí nemocníc,  
Katarína Štefeková vykonáva laktačné poradenstvo  
s klientkou, VNŠP Lučenec



# Príspevková organizácia Zdravé regióny plní prostredníctvom programu asistentiek podpory zdravia v prostredí nemocníc jednu z úloh Akčného plánu Národnej stratégie pre integráciu Rómov do 2020



„Z pohľadu nemocnice, v ktorej pracujem vnímam dopady projektu pozitívne. **Asistentky veľmi dobre zapadli do kolektívu, pomáhajú rómskym pacientkam od príjmu na oddelenie, cez samotný pôrod, starostlivosť po pôrode o mamičku a aj o novorodenca, komunikáciu s rodinou, až po ukončenie hospitalizácie,** sú nápomocné personálu nielen s prekladom do rómskeho jazyka. Rómske mamičky sú oboznámené, že v nemocnici je priamo pre nich určená asistentka.“

**Mgr. Miriama Rusinová**

sociálna pracovníčka a koordinátorka  
dobrovoľníckeho centra NsP Trebišov

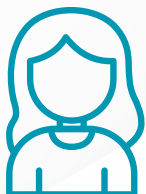


Asistentka podpory zdravia v prostredí nemocníc, Lucia Čonková pri konzultácii s kolegyňami, NÚTARCH, n. o. Dolný Smokovec

**Podľa pani Mgr. Rusinovej sa za obdobie fungovania národného projektu Zdravé komunity zlepšila:**

- pripravenosť pacienta na hospitalizáciu;
- komunikácia medzi pacientom a zdravotníckym personálom;
- urgentnosť zabezpečenia podpisov pacientov v prípade presunu na ďalšie vyšetrenia;
- dohľadanie kontaktov na pacientov;
- hygienické návyky u hospitalizovaných pacientov;
- pripravenosť pacientiek na pôrod;
- znížil sa počet matiek, ktoré opúšťajú nemocnicu bez odporúčania lekára po pôrode;
- zlepšila sa starostlivosť matiek o dieťa;
- asistentka podpory zdravia uľahčuje celkovú komunikáciu klienta s nepriaznivým zdravotným stavom a lekármi.





## Vďaka pôsobeniu asistentiek podpory zdravia sa zmenili veci k lepšiemu, a to najmä v oblasti:

- zníženia opakovaných hospitalizácií detí;
- kontroly rodín po prepustení dieťaťa z hospitalizácie;
- skrátenia času čakania dieťaťa na prepustenie do domácej starostlivosti;
- priamej komunikácie s matkou dieťaťa v rodinách za prítomnosti asistentky podpory zdravia, ktorá pracuje v danej lokalite;
- vybavovania a riešenia rodných listov a zdravotného poistenia detí v spolupráci s asistentkou podpory zdravia;
- kontroly výberu liekov z lekárne pre deti a následne dohľad nad dodržiavaním liečebného režimu prostredníctvom asistentky podpory zdravia;
- v prípade hospitalizácie dieťaťa z dôvodu zanedbania starostlivosti zo strany rodičov, asistentka podpory zdravia po návrate dieťaťa z hospitalizácie monitoruje starostlivosť o dieťa v rodine.

*„V období COVID-u bola spolupráca s koordinátormi a asistentmi podpory zdravia pre nás veľkou pomocou, boli styčným bodom pre nemocnicu. Najväčší problém v tomto období bol návrat detí s kovidom bez príznakov späť do rodín, ktoré boli v karanténe. Keďže takáto rodina nemohla po dieťa prísť, bolo potrebné vyriešiť, ako tieto deti vrátiť späť do rodiny. V spolupráci s koordinátorkou Mgr. Máriou Nazarejovou sme vymysleli plán, ako to spraviť.“*

*V tomto období Mgr. Mária Nazarejová (pozn. koordinátorka APZ za oblastnú skupinu Prešov) bola pre mňa pravá ruka. Bez jej nápadov a spolupráce, by sme neboli zvládli obdobie kovidu tak bezproblémovo a úspešne. Práve po takýchto skúsenostiach a prežitých obdobiach som si uvedomila, že národný projekt Zdravé komunity 2B má veľký zmysel a je veľmi potrebný aj do budúcnosti. Asistentky podpory zdravia sú veľkým prínosom pre klientov a tiež aj pre nemocnicu. Naša spolupráca s koordinátormi a asistentmi podpory zdravia naďalej pokračuje, prehlbuje sa a napreduje.“*



**Mgr. Mária Moravcová**

vedúca referátu sociálnej práce  
vo FNŠP J. A. Reimana, Prešov



# 8 VZDELÁVANIE AKO ZÁKLAD

Všetkým zamestnancom v teréne **poskytujeme vzdelávanie**, ktoré im umožňuje vykonávať ich prácu bez predchádzajúcej odbornej kvalifikácie a praxe. **Toto pokladáme za kľúčové pre kvalitnú prácu našej organizácie Zdravé regióny a realizáciu národného projektu Zdravé komunity 2B.**





## Princípy vo vzdelávaní

### Dostupnosť

= Vzdelávanie je geograficky prístupné všetkým a realizované počas pracovnej doby s náhradou za cestovné výdavky.

### Zrozumiteľnosť

= Dbáme na to, aby všetky odborné témy a výrazy boli počas vzdelávania používané aj v hovorovej forme, vysvetlené, pri modelových situáciách môže byť použitý aj menšinový jazyk.

### Posilnenie v komunite

= Posilnenie asistenta podpory zdravia a zvýšenie statusu pri spolupráci s lekármi a inštitúciami je tiež jedným z cieľov nášho vzdelávania. Motivujeme ľudí k celoživotnému vzdelávaniu a rastu.

### Odbornosť aj praktické použitie v praxi

= Manuály, metodiky a školenia pripravujeme v spolupráci s odborníkmi na danú tému či oblasť, ktorí majú skúsenosti s praxou v MRK. Využívame metódu tréningu, ako aj zážitkové vzdelávanie, ktoré mení postoje.



**Spôsob, akým vzdelávame má kontinuitu a dnes pri pohľade na národný projekt Zdravé komunity 2B, ale aj na Zdravé komunity 2A počas rokov 2017 – 2023 vidíme, že sme postupne pripravili a realizovali pre našich ľudí až 51 tematicky rôznych vzdelávacích aktivít, ktoré ich pripravili na zvládnutie zdravotnej mediácie a zapojenia sa do preventívnych programov.**



# 8.1 SUPERVÍZIA

Supervízie – skupinové stretnutia vnímame ako zásadnú psychohygienu, ale zároveň ako nástroj, ktorý umožňuje vyhnúť sa chybovosti pri výkone práce. Sme hrdí, že sme zvládli organizáciu týchto stretnutí, keďže naši asistenti a asistentky podpory zdravia a ich koordinátori nemajú možnosť využívať kancelárske priestory. Trávia pracovný čas v teréne a geograficky sú aj v rámci jednej oblastnej skupiny veľmi vzdialení.

Skupinovú supervíziu absolvovali v rokoch 2020 – 2023 všetci zamestnanci našej organizácie Zdravé regióny (asistenti podpory zdravia a koordinátori asistentov podpory zdravia) počas oblastných koordinačných stretnutí v rozsahu priemerne 3,26 hodiny ročne.



Asistenti a asistentky podpory zdravia pri skupinovej supervízii – oblastná skupina Revúca



**Naším dlhodobým hlavným cieľom vo vzdelávaní je zvyšovať zdravotnú gramotnosť zamestnancov našej organizácie Zdravé regióny, ako aj klientov v teréne.**





*Kurz prvej pomoci – nácvik kardiopulmonálnej resuscitácie.*



*Kurz zvládania krízových situácií v témach, ktoré úzko súviseli s epidémiou ochorenia COVID-19 – nácvik správneho obliekania ochranného odevu.*



*Kurz zlepšenia starostlivosti o zdravie detí v MRK – skupinová aktivita.*



# VZDELÁVANIE

## Témy vzdelávania za celé projektové obdobie NP ZK 2B

### 2020

4  
témy

- Kurz zvládania krízových situácií v témach, ktoré úzko súviseli s epidémiou ochorenia COVID-19
- Vstupné vzdelávanie **nová téma**
- Kurz pre laktačné poradkyne s rozšírením o komunikačné zručnosti **APZN**
- Harm reduction – prevencia rizikového správania **špecializované**

### 2021

6  
tém

- Písanie a manažovanie malých projektov pre MRK **KAPZ**
- Líderstvo pre každého **KAPZ**
- Pomoc osobám so zdravotným postihnutím ohrozených sociálnym vylúčením **KAPZ**
- Diskriminácia v MRK a možnosti riešenia
- Reprodukčné a sexuálne zdravie v MRK **nová téma**
- Vstupné vzdelávanie
- Laktačné poradenstvo **APZN**

### 2022

5  
tém

- Zlepšenie starostlivosti o zdravie detí v MRK **nová téma**
- Harm reduction – prevencia rizikového správania
- Kurz prvej pomoci
- Sexuálne zdravie a plánované rodičovstvo – 2. blok **nadstavba**
- Laktačné poradenstvo **APZN**

### 2023

3  
témy

- Mýty a fakty o zdraví – zvyšujeme zdravotnú gramotnosť v MRK **nová téma**
- Príprava na pôrod a starostlivosť o predčasne narodené deti **špecializované**
- Vstupné vzdelávanie

#### NAŠE SKRATKY

- APZ = asistent alebo asistentka podpory zdravia  
KAPZ = koordinátor/ka asistentov a asistentiek podpory zdravia  
MIAPZN = manažér/ka implementácie asistentov/asistentiek podpory zdravia v nemocniciach



# VZDELÁVANIE 2020



## Kurz zvládanie krízových situácií s témami, ktoré úzko súviseli s epidemiou ochorenia COVID-19

vzdelávanie doplnené na začiatku pandémie COVID-19



vzdelávanie ako odpoveď na krízovú situáciu v oblasti zdravia

37 APZ

## Harm reduction – prevencia rizikového správania

Vzdelávanie k prevencii rizikového správania spojeného s látkovými a nelátkovými závislosťami.

špecializované vzdelávanie

25 APZ

## Vstupné vzdelávanie

vzdelávanie pre nových APZ

10 APZN

## Kurz pre laktačné poradkyne

kurz pre laktačné poradkyne s rozšírením o komunikačné zručnosti



# VZDELÁVANIE 2021

## Vzdelávacie aktivity

289

účastníkov

4 046

hodín

14,05

priemer  
hodín/osoba

## Skupinová supervízia

612

hodín

261

účastníkov

2,29

priemer  
hodín/osoba

14

KAPZ

1

MIAPZN

### Písanie a manažovanie malých projektov pre MRK

Vďaka tomuto vzdelávaniu naši koordinátori získali vedomosti potrebné pre písanie malých projektov, ktoré môžu pomôcť v oblasti zdravia v rámci MRK.

12

KAPZ

### Líderstvo pre každého

11

KAPZ

### Pomoc osobám so zdravotným postihnutím ohrozených sociálnym vylúčením

vzdelávanie pre riadiacich pracovníkov  
= koordinátorov a koordinátorky



250

APZ

## Reprodukčné a sexuálne zdravie v MRK

Vzdelávanie k súhlasu, plánované rodičovstvo, možnosti antikoncepcie, prevencia sexuálne prenosných chorôb.

17

KAPZ

## Diskriminácia v MRK a možnosti riešenia

Cieľom vzdelávania bolo naučiť našich koordinátorov ako možno postupovať v prípade diskriminácie v prístupe k zdravotnej starostlivosti a na koho sa obrátiť.

1

MIAPZN

11

APZN

## Laktačné poradenstvo

certifikované vzdelávanie  
v spolupráci s OZ MAMILA

9

APZ

## Vstupné vzdelávanie

vzdelávanie pre nových APZ



# VZDELÁVANIE 2022

## Vzdelávacie aktivity

329  
účastníkov

10 161  
hodín

30,88  
priemer  
hodín/osoba

266  
APZ

### Zlepšenie starostlivosti o zdravie detí v MRK

Vzdelávanie zamerané na zavedenie skríningu psychomotorického vývinu (S-PMV) detí v MRK.

251  
APZ

+ 23  
KAPZ

+ 8  
APZN

### Kurz prvej pomoci

Certifikovaný kurz prvej pomoci a kurz nekomplikovaného pôrodu v domácom prostredí zabezpečený Operačným strediskom záchrannej zdravotnej služby SR.

## Skupinová supervízia

768  
hodín

282  
účastníkov

2,72  
priemer  
hodín/osoba



21

APZ

špecializované  
vzdelávanie

## Harm reduction – prevencia rizikového správania

vzdelávanie k prevencii rizikového správania spojeného s látkovými a nelátkovými závislosťami

25

APZ

špecializované  
vzdelávanie

## Sexuálne zdravie a plánované rodičovstvo – 2. blok

špecializované vzdelávanie vybraných APZ – nadstavba základného kurzu

12  
APZN

## Laktačné poradenstvo

certifikované vzdelávanie v spolupráci s MAMILA o. z.



Vzdelávanie na tému *Mýty a fakty o zdraví* – oblasťné skupiny Filádkovo a Rimavská Sobota



Vzdelávanie na tému *Zlepšenie starostlivosti o zdravie detí v MRK* – oblasťné skupiny Revúca a Rožňava

# VZDELÁVANIE 2023

## Vzdelávacie aktivity

233

účastníkov

4 945

hodín

21,22

priemer  
hodín/osoba

## Skupinová supervízia

údaje platné k 17.10.2023

1 068

hodín

279

účastníkov

3,83

priemer  
hodín/osoba

207  
APZ

## Mýty a fakty o zdraví – zvyšujeme zdravotnú gramotnosť v MRK

- vedomosti o anatómii a fyziológii srdca, obehovej sústavy, dýchacej a tráviacej sústavy
- prevencia ochorení
- zlepšenie životného štýlu v MRK

19

APZ

## Vstupné vzdelávanie

vzdelávanie pre nových APZ

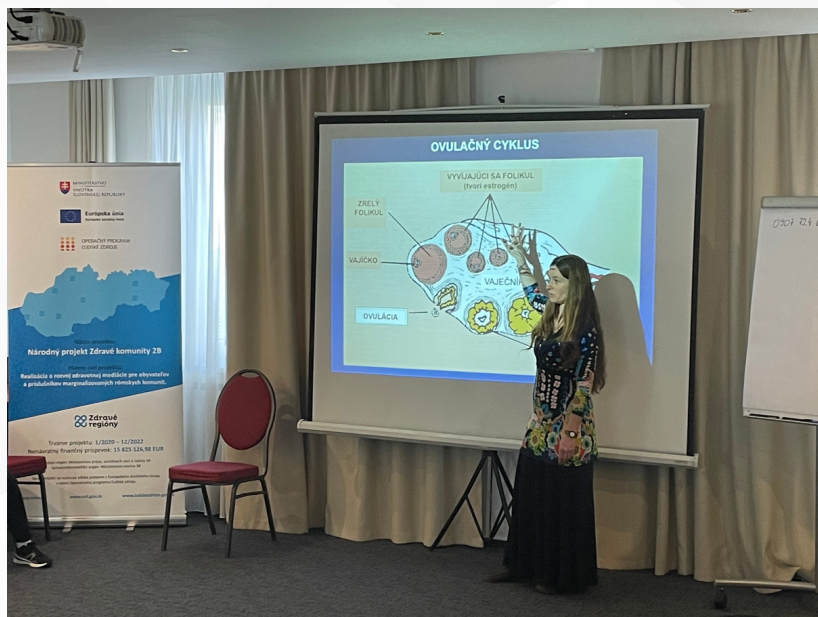
32

APZ

## Príprava na pôrod a starostlivosť o predčasne narodené deti

špecializované  
vzdelávanie





## Príprava na pôrod a starostlivosť o predčasne narodené deti

vzdelávanie pre vybraných APZ

Naše asistentky a asistenti sa venovali témam ako ženský cyklus, spontánne potraty, riziká predčasne narodených detí, príprava na pôrod a výživa dieťaťa.

Asistenti a asistentky podpory zdravia na vzdelávaní k téme *Mýty a fakty o zdraví* - oblastná skupina Gelnica

## Mýty a fakty o zdraví – zvyšujeme zdravotnú gramotnosť v MRK

Základom vzdelávania bola získanie potrebných vedomostí o anatómii a fyziológii srdca, obehovej sústavy, dýchacej a tráviacej sústavy za účelom zvýšenia zdravotnej gramotnosti prevencie ochorení a zlepšenia životného štýlu v MRK.



# 9

## ODBORNÁ ČINNOSŤ ORGANIZÁCIE A MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

Vďaka národnému projektu Zdravé komunity 2B sa rozvíja ďalšia spolupráca na národnej, nadnárodnej aj medzirezortnej úrovni, ktorá posúva dopredu situáciu cieľovej skupiny.

**Štátna príspevková organizácia MZ SR Zdravé regióny sa celkovo počas 7 rokov zapojila do týchto odborných spoluprác:**

### **1. Odborná pracovná skupina zriadená MZ SR v rámci Pandemickej komisie vlády SR**

**Vedenie skupiny:** Mgr. Tatiana Hrustič (riaditeľka Zdravé regióny, p. o.)

**Ciel:** Výmena skúseností medzi členmi pracovnej skupiny v súvislosti s riešením pandémie ochorenia COVID-19 v MRK

**Výsledok:** dokument „*Odporúčaný postup pre samosprávy na kontrolu pandémie SARS-Cov-2 v obciach s marginalizovanými rómskymi komunitami*“

### **2. Spolupráca Akčného plánu na roky 2022 – 2024 v oblasti zdravia – Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030**



### 3. SIRIUS

**Ciel:** Včasné zistenie prítomnosti choroby pečene a jej fibrózy u dospelých obyvateľov Slovenska, ktorí o nej doteraz buď nevedeli alebo s ňou ako diagnózou neboli sledovaní. Sekundárnym cieľom je zistenie príčin choroby pečene.

**Partner:** Slovenská hepatologická spoločnosť a hnutie založené MUDr. Ľubomírom Skladaným, PhD.



**Pri testovaní sestričkám a lekárom pomáhali aj Zdravé regióny**

V Klenovci sa vo štvrtok v priestoroch kultúrneho domu testovalo ochorenie pečene. Testovanie a odberu príšli v rámci ústredného usporiadania.

### 4. Spolupráca s Národným ústavom tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie vo Vyšných Hágoch za účelom eliminácie šírenia TBC

**Výsledok spolupráce:** Celkom sme realizovali 5 blokov vzdelávania tohto typu vo Vyšných Hágoch, a to v rokoch 2017, 2018, 2019, 2022, 2023. Vyškolených bolo spolu 266 zamestnancov národného projektu v teréne (asistentov podpory zdravia a koordinátorov asistentov podpory zdravia) a vďaka školeniu mohli poskytnúť množstvo praktickej pomoci na konkrétnych prípadoch a prispeli k vytvoreniu efektívneho komunikačného a testovacieho nástroja prvej línie v riešení kritických situácií spôsobených výskytom TBC v lokalitách MRK.

**Školiteľ a organizátor vzdelávania o TBC:** doc. MUDr. Ivan Solovič, CSc., konzultant WHO pre TBC

**Účel vzdelávania:** Schopnosť APZ reflektovať na aktuálne potreby expertov z Národného ústavu pri riešení a boji proti TBC.



**„Národný projekt Zdravé komunity 2B vnímam pozitívne, jeho prínosom je zvýšenie záujmu o svoje vlastné zdravie, pomoc pri riešení problémov v teréne, a má hlavne výrazný dopad na zdravotnú výchovu a povedomie.“**

**doc. MUDr. Ivan Solovič, CSc.**

primár odd. pneumológie a ftizeológie Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy, konzultant WHO pre TBC



Naši asistenti a asistentky podpory zdravia pri prehliadke špecializovaných oddelení a demonštrovaní vyšetrovacích metód v Národnom ústave tuberkulózy, pľúcnych chorôb a hrudníkovej chirurgie Vyšné Hágy





## 5. Medzinárodný projekt PRESCRIP-TEC

- Trvanie projektu:** 1/2021 – 12/2023
- Zapojené krajiny:** Bangladéš, India, Uganda, Slovensko, Holandsko
- Slovenskí partneri:** Trnavská univerzita v Trnave, Zdravé regióny, Liga proti rakovine
- Zapojené oblastné skupiny:** Vranov nad Topľou, Sabinov, Prešov, Poprad, Košice-okolie a Kežmarok
- Ciel:** Poskytnúť informácie o prevencii rakoviny krčka maternice, informácie o možnostiach zapojenia sa do skriningových aktivít (akou je i projekt) a poskytnúť možnosť testovať sa na výskyt HPV vírusu v ich tele samotestovaním, a tak na základe pozitivity podstúpiť všetky kroky k ich liečbe.



Asistentky podpory zdravia s klientkou počas osvetovej prednášky



Osvetová prednáška na tému výskytu HPV vírusu pre klientky z prostredia MRK

# 10 HODNOTENIE NÁRODNÉHO PROJEKTU ZDRAVÉ KOMUNITY 2B

**„Čo priniesla spolupráca na národnom projekte Zdravé komunity 2B do vášho profesijného alebo osobného života?“**



„Spolupráca na národnom projekte Zdravé komunity 2B mi priniesla nové vnímanie marginalizovaných rómskych komunít. Ich problémy, ale najmä ich myslenie nie je identické s majoritným, a je veľmi potrebné vnímavo vysvetľovať ochranu zdravia a odbúravať strach zo smrti.“

**doc. MUDr. Ivan Solovič, CSc.**

primár odd. pneumológie a ftizeológie  
Národný ústav tuberkulózy, pľúcnych  
chorôb a hrudníkovej chirurgie  
Vyšné Hágy, konzultant WHO pre TBC



„Pre mňa osobne to prinieslo obrovský posun v myslení, prinieslo mi to nadšenie, nové spolupráce, veľa príležitostí na premýšľanie, prehodnocovanie, hľadanie inovácií a povzbudenie do ďalšieho budovania konštruktívnych vecí, ktoré majú priamy vplyv na to, ako ľudia žijú svoj život a na ich šťastie, zdravie a možnosti, ktoré majú. Verím, že budeme mať spolu možnosť naďalej pracovať na nových projektoch a ešte viac rozširovať naše spoločné snahy.“

**Mgr. Andrea Poloková**

lektorka a riaditeľka OZ Mamila





„Vzájomná spolupráca nám priniesla obojstranné vyriešenie problémov hlavne v oblasti zdravia, čo sa nám potvrdilo počas dvoch rokov ochorenia COVID-19. Bez vzájomnej súčinnosti oboch strán nie je práca s klientmi možná.“

**Mgr. Rastislav Popuša**

starosta obce Ostrovany



„Nekonečno príležitostí pretavovať vedecké poznatky do praktických úspechov a naopak. A na 10 rokov pocit, že keď sa chce, v tejto krajine sa dá živiť rodinu zmysluplnou prácou.“

**Mgr. Andrej Belák, PhD.**

vedecký pracovník Ústavu  
etnológie a sociálnej  
antropológie SAV



„Spolupráca medzi mnou a organizáciou je na vysokej úrovni. Som rada, že organizácia Zdravé regióny si vybrala na spoluprácu aj našu nemocnicu v Trebišove. Je pravdou, že máme veľký počet obyvateľov v marginalizovanej rómskej komunite a som presvedčená, že aj jeden jediný rozhovor a podaná pomocná ruka našich asistentiek rómskym mamičkám pomôže k zlepšeniu a skvalitneniu ich spôsobu života. Prostredníctvom asistentiek v nemocnici som ja sama porozumela viac rómskej kultúre a životu v komunite.“

**Mgr. Miriama Rusinová**

sociálna pracovníčka a koordinátorka  
dobrovoľníckeho centra NsP Trebišov

## „Ako vnímate pôsobenie a dopady národného projektu Zdravé komunity 2B pre ľudí z prostredia marginalizovaných komunít?“



„Tento vplyv je zásadný z mnohých hľadísk, posun v podpore zdravia, čo je kľúčové a zásadné. Ale ja by som vyzdvihla hlavne iný aspekt: „Tento projekt dáva ľuďom z MRK signál, že zmena je možná. A toto posolstvo, že „zmena je možná“, že má zmysel sa snažiť je niečo, čo prináša nádej.“

**Mgr. Andrea Poloková**

lektorka a riaditeľka OZ Mamila



„Národný projekt Zdravé komunity 2B je projekt, ktorý mení životy nielen nám, ktorí ho realizujeme, ale aj ľuďom, ktorým je určený, t. j. našim klientom. Prostredníctvom našich asistentov podpory zdravia sa snažíme búrať bariéry a stereotypy, ktoré častokrát bránia akceptovať odlišnosti medzi ľuďmi v spoločnosti. Poctivou každodennou prácou potvrdzujeme, že toleranciou, pochopením a úctou sa toho môže dosiahnuť veľmi veľa.“

**Mgr. Mária Fumačová**

manažérka pre monitorovanie  
v rámci národného projektu  
Zdravé komunity



„Tento projekt sa ukázal ako opodstatnený, adresný, môžem ho hodnotiť veľmi kladne. Bol prínosom nielen pre klientov, ale aj pre zainteresované inštitúcie (obecný úrad, nemocnice, ambulancie, liečebne, a iné). Vo veľkej miere odbremenil v zdravotnej oblasti iných sociálnych pracovníkov, ktorí mohli riešiť iné aktivity s klientmi.“

**Mgr. Rastislav Popuša**

starosta obce Ostrovany





„Počas približne 5-tich rokov, čo som mala možnosť sledovať vývoj asistentov, vidím ich obrovský posun v schopnosti sústrediť sa, vnímať rozsiahle množstvo často odborných informácií, klásť veľmi relevantné otázky poukazujúce na ich záujem o prednášanú tému, spájať informácie s už počutým. U mnohých asistentov ma očarila ich túžba naučené okamžite aplikovať vo svojich lokalitách, často veľmi adekvátne kládli doplňujúce otázky s ohľadom na konkrétne situácie z ich pracovného, občas aj osobného života.“

**MUDr. Ivana Kušnierová**

lektorka v oblasti vzdelávania  
laktčných poradkýň,  
OZ Mamilá



„Okrem odborného posunu asistentov podpory zdravia a koordinátorov asistentov podpory zdravia, čo je prvotným cieľom môjho pôsobenia v projekte, sú pre mňa rovnako, miestami dôležitejšie tzv. pridané hodnoty. Občas narazím na nepochopenie tejto oblasti učenia, spolupráce pri práci s deťmi i dospelými, no ďalšie trojročné obdobie mi ukazuje, že hodnoty sú dôležité a ľudia im nielen rozumejú, ale začínajú ich žiť a prenášať do svojej práce v teréne. Za zásadné považujem osobnostný rast, zvýšenie kvality života, vnímanie hodnoty poslania/miesta v živote. Dopad na marginalizované rómske komunity je pre mňa jednou vetou neopísateľný.“

**Mgr. Paula Podušková**

lektorka

# NÁRODNÝ PROJEKT ZDRAVÉ KOMUNITY 2B 2020 - 2023

**Zdravé regióny 10/2023** ©

**Sídlo organizácie:** Limbová 2, 831 01 Bratislava

**Korešpondenčná adresa a kancelária:** Kocel'ova 937/9, 821 08 Bratislava

**Email:** [info@zdraveregiony.eu](mailto:info@zdraveregiony.eu)

**Web:** [www.zdraveregiony.eu](http://www.zdraveregiony.eu)

**Vypracovali:** Tatiana Hrustič  
Viktória Brezanská  
Monika Grochová  
Táňa Grauzelová  
Mária Fumačová  
Marek Krauz

**Foto:** Zdravé regióny

Národný projekt Zdravé komunity 2B sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje



[www.minv.sk](http://www.minv.sk)



[www.esf.gov.sk/esf](http://www.esf.gov.sk/esf)



[www.ludskezdroje.gov.sk](http://www.ludskezdroje.gov.sk)





Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje



MINISTERSTVO  
VNÚTRA  
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

[www.minv.sk](http://www.minv.sk)



EURÓPSKA ÚNIA  
Európsky sociálny fond

[www.esf.gov.sk/esf](http://www.esf.gov.sk/esf)



OPERAČNÝ PROGRAM  
ĽUDSKÉ ZDROJE

[www.ludskezdroje.gov.sk](http://www.ludskezdroje.gov.sk)